

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

Τόμος 39 - Τεύχος 2 - Απρίλιος - Ιούνιος 2000

NOSILEFTIKI

QUARTERLY PUBLICATION OF THE
HELLENIC NATIONAL GRADUATE NURSES ASSOCIATION

Vol 39 - No 2 - April - June 2000

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Οδηγίες για τους συγγραφείς 108

2. Άρθρο Σύνταξης 111
A. Παπαδαντωνάκη

ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΘΕΜΑΤΑ

1. 21ος Αιώνας: Νέο Ξεκίνημα για τη Νοσηλευτική 113
E. Χαλαμπίδου

2. Συμπεράσματα-Προτάσεις 27ου Ετησίου Πανελληνίου Νοσηλευτικού Συνεδρίου 119
I. Σκαλιάρη

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΕΙΣ

1. Επιπτώσεις Υποθρεψίας στους Νοσοκομειακούς Ασθενείς - Ρόλος του Νοσηλευτή 122
Χρ. Μαρβάκη, A. Νέστωρ

2. Σύντομη Ιστορία των Μεταγγίσεων Αίματος 127
A. Κουκούτα, I. Ντούρου

3. Εναλλακτικές Μέθοδοι Θεραπείας πόνου 131
I. Παπαθανασίου, E. Κοιρώτσιου

4. Η Μοναξιά στους Ηλικιωμένους 139
M. Πριάμη, Χρ. Πλατή

5. Νοσηλευτική και Πολιτική: Πολιτική με Όραμα, μια επαγγελματική ευθύνη 146
A. Σαπουντζή-Κρέπια

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Το Πολωμένο Φως Δρα Θεραπευτικά στις Κατακλίσεις Μειώνοντας το Βάθος και την Επιφάνεια των ελκών τους 154
Π. Ιορδάνου, Φ. Στυλιανοπούλου, A. Παπαδαντωνάκη, E. Κτενάς, M. Γιαννακοπούλου

2. Η Νοσηλευτική στη Στρατηγική Προσέλκυσης Εθελοντών Αιμοδοτών 165
M. Παπαδημητρίου, A. Μπαρκονίκου, A. Φιδάνη, E. Δημοπούλου, A. Μιχαλοπούλου, B. Λέφα

3. Η Νοσηλευτική στη Στρατηγική Προσέλκυσης Εθελοντών Αιμοδοτών 165
M. Παπαδημητρίου, A. Μπαρκονίκου, A. Φιδάνη, E. Δημοπούλου, A. Μιχαλοπούλου, B. Λέφα

4. Η Νοσηλευτική στη Στρατηγική Προσέλκυσης Εθελοντών Αιμοδοτών 165
M. Παπαδημητρίου, A. Μπαρκονίκου, A. Φιδάνη, E. Δημοπούλου, A. Μιχαλοπούλου, B. Λέφα

5. Η Νοσηλευτική στη Στρατηγική Προσέλκυσης Εθελοντών Αιμοδοτών 165
M. Παπαδημητρίου, A. Μπαρκονίκου, A. Φιδάνη, E. Δημοπούλου, A. Μιχαλοπούλου, B. Λέφα

6. Η Νοσηλευτική στη Στρατηγική Προσέλκυσης Εθελοντών Αιμοδοτών 165
M. Παπαδημητρίου, A. Μπαρκονίκου, A. Φιδάνη, E. Δημοπούλου, A. Μιχαλοπούλου, B. Λέφα

7. Η Νοσηλευτική στη Στρατηγική Προσέλκυσης Εθελοντών Αιμοδοτών 165
M. Παπαδημητρίου, A. Μπαρκονίκου, A. Φιδάνη, E. Δημοπούλου, A. Μιχαλοπούλου, B. Λέφα

8. Η Νοσηλευτική στη Στρατηγική Προσέλκυσης Εθελοντών Αιμοδοτών 165
M. Παπαδημητρίου, A. Μπαρκονίκου, A. Φιδάνη, E. Δημοπούλου, A. Μιχαλοπούλου, B. Λέφα

9. Η Νοσηλευτική στη Στρατηγική Προσέλκυσης Εθελοντών Αιμοδοτών 165
M. Παπαδημητρίου, A. Μπαρκονίκου, A. Φιδάνη, E. Δημοπούλου, A. Μιχαλοπούλου, B. Λέφα

10. Η Νοσηλευτική στη Στρατηγική Προσέλκυσης Εθελοντών Αιμοδοτών 165
M. Παπαδημητρίου, A. Μπαρκονίκου, A. Φιδάνη, E. Δημοπούλου, A. Μιχαλοπούλου, B. Λέφα

11. Η Νοσηλευτική στη Στρατηγική Προσέλκυσης Εθελοντών Αιμοδοτών 165
M. Παπαδημητρίου, A. Μπαρκονίκου, A. Φιδάνη, E. Δημοπούλου, A. Μιχαλοπούλου, B. Λέφα

12. Η Νοσηλευτική στη Στρατηγική Προσέλκυσης Εθελοντών Αιμοδοτών 165
M. Παπαδημητρίου, A. Μπαρκονίκου, A. Φιδάνη, E. Δημοπούλου, A. Μιχαλοπούλου, B. Λέφα

13. Η Νοσηλευτική στη Στρατηγική Προσέλκυσης Εθελοντών Αιμοδοτών 165
M. Παπαδημητρίου, A. Μπαρκονίκου, A. Φιδάνη, E. Δημοπούλου, A. Μιχαλοπούλου, B. Λέφα

14. Η Νοσηλευτική στη Στρατηγική Προσέλκυσης Εθελοντών Αιμοδοτών 165
M. Παπαδημητρίου, A. Μπαρκονίκου, A. Φιδάνη, E. Δημοπούλου, A. Μιχαλοπούλου, B. Λέφα

CONTENTS

1. Instructions to Contributors 108

2. Editorial 111
A. Papadantonaki

ANNOTATIONS

1. 21st Century: New Start for Nursing 113
E. Haralambidou

2. Conclusions-Proposals 27th Annual Panhellenic Nursing Congress 119
I. Skaliari

REVIEWS

1. The Impact of Malnutrition in Hospitalized Patients-Nursing Role 122
Cr. Marvaki, A. Nestor

2. Short History of Blood Transfusions 127
L. Kourkouta, I. Ntourou

3. Alternative Methods of Pain Treatment 131
I. Papathanasiou, E. Kotrotsiou

4. The Loneliness in the Elderly 139
M. Priami, Chr. Plati

5. Nursing and Politics: Politics with vision, a Professional Responsibility 146
D. Sapountzi-Krepia

RESEARCH PAPERS

1. The Polarized Light Acts as a Treatment, Reducing Depth and Surface Area of Pressure Ulcers 154
P. Iordanou, F. Stylianopoulou, A. Papadantonaki, E. Ktenas, M. Giannacopoulou

2. Nursing in strategical Attraction of Volunteer Blood-Donors 165
M. Papadimitriou, A. Mparkonikou, A. Fidani, E. Dimopoulou, A. Michalopoulou, V. Lefa

3. Nursing in strategical Attraction of Volunteer Blood-Donors 165
M. Papadimitriou, A. Mparkonikou, A. Fidani, E. Dimopoulou, A. Michalopoulou, V. Lefa

4. Nursing in strategical Attraction of Volunteer Blood-Donors 165
M. Papadimitriou, A. Mparkonikou, A. Fidani, E. Dimopoulou, A. Michalopoulou, V. Lefa

5. Nursing in strategical Attraction of Volunteer Blood-Donors 165
M. Papadimitriou, A. Mparkonikou, A. Fidani, E. Dimopoulou, A. Michalopoulou, V. Lefa

6. Nursing in strategical Attraction of Volunteer Blood-Donors 165
M. Papadimitriou, A. Mparkonikou, A. Fidani, E. Dimopoulou, A. Michalopoulou, V. Lefa

7. Nursing in strategical Attraction of Volunteer Blood-Donors 165
M. Papadimitriou, A. Mparkonikou, A. Fidani, E. Dimopoulou, A. Michalopoulou, V. Lefa

8. Nursing in strategical Attraction of Volunteer Blood-Donors 165
M. Papadimitriou, A. Mparkonikou, A. Fidani, E. Dimopoulou, A. Michalopoulou, V. Lefa

9. Nursing in strategical Attraction of Volunteer Blood-Donors 165
M. Papadimitriou, A. Mparkonikou, A. Fidani, E. Dimopoulou, A. Michalopoulou, V. Lefa

10. Nursing in strategical Attraction of Volunteer Blood-Donors 165
M. Papadimitriou, A. Mparkonikou, A. Fidani, E. Dimopoulou, A. Michalopoulou, V. Lefa

11. Nursing in strategical Attraction of Volunteer Blood-Donors 165
M. Papadimitriou, A. Mparkonikou, A. Fidani, E. Dimopoulou, A. Michalopoulou, V. Lefa

12. Nursing in strategical Attraction of Volunteer Blood-Donors 165
M. Papadimitriou, A. Mparkonikou, A. Fidani, E. Dimopoulou, A. Michalopoulou, V. Lefa

13. Nursing in strategical Attraction of Volunteer Blood-Donors 165
M. Papadimitriou, A. Mparkonikou, A. Fidani, E. Dimopoulou, A. Michalopoulou, V. Lefa

14. Nursing in strategical Attraction of Volunteer Blood-Donors 165
M. Papadimitriou, A. Mparkonikou, A. Fidani, E. Dimopoulou, A. Michalopoulou, V. Lefa

Η ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΣΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗΣ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ ΑΙΜΟΔΟΤΩΝ

Μαρία Παπαδημητρίου

Δρ. Νοσηλεύτρια, Καθηγήτρια ΤΕΙ,

Αθηνά Μπαρκονίκου

Νοσηλεύτρια,

Αικατερίνη Φιδάνη

Καθηγήτρια Εφαρμογών ΤΕΙ,

Ειρήνη Δημοπούλου

Καθηγήτρια Εφαρμογών ΤΕΙ,

Αντιγόνη Μιχαλοπούλου

Νοσηλεύτρια Π.Ε.,

Βαρβάρα Λέφα

Καθηγήτρια Εφαρμογών ΤΕΙ

ΤΕΙ Πάτρας - Τμήμα Νοσηλευτικής

Περίληψη: Σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν η διερεύνηση παραγόντων που επηρεάζουν αρνητικά ή θετικά την εθελοντική αιμοδοσία. Μελετήσαμε:

1. Την στάση που έχουν οι φοιτητές και σπουδαστές Α.Ε.Ι.-Τ.Ε.Ι. απέναντι στην εθελοντική αιμοδοσία.
2. Το βαθμό πληροφόρησης και τους παράγοντες που ευθύνονται για το αιμοδοτικό πρόβλημα στη χώρα μας.
3. Το επίπεδο προσφοράς αίματος σε εθελοντική βάση, με το αντίστοιχο επίπεδο ζήτησης για την κάλυψη των αναγκών μας.

Η έρευνα με το πιλοτικό της σχέδιο διήρκεσε ένα έτος (Σεπτέμβριος 1997 έως Σεπτέμβριος 1998).

Συμπληρώθηκαν 1190 ερωτηματολόγια με 35 ερωτήσεις κλειστού τύπου, από (600) φοιτητές Α.Ε.Ι. και (590) σπουδαστές Τ.Ε.Ι. Αθήνας, Θεσσαλονίκης και Πάτρας. Για την επεξεργασία των αποτελεσμάτων χρησιμοποιήθηκαν μέθοδοι επαγωγικής στατιστικής και πολυπαραγοντική ανάλυση.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματά μας, οι εθελοντές αιμοδότες στις ηλικίες 18-32 ετών είναι πολύ λίγοι για να καλύψουν τις ανάγκες σε αίμα. Από τους 1190, αιμοδοτούν οι 134. Αναφέρεται δε ως αιτιολογία για την αρνητική τους στάση απέναντι στην εθελοντική αιμοδοσία, η άγνοια που τους οδηγεί στην αδιαφορία και η έλλειψη σωστής πληροφόρησης (50,42%) με αποτέλεσμα το φόβο ($p < 0,0002$). Ευρέθησαν διαφορές με στατιστική σημαντικότητα στους φοιτητές και σπουδαστές των τριών (3) πόλε-

NURSING IN STRATEGICAL ATTRACTION OF VOLUNTEER BLOOD-DONERS

Mary Papadimitriou

Professor in Nursing, TEI Patras,

Athena Barkonikou

Nurse,

Catherine Fidani

Clinical Professor TEI Patras,

Irene Dimopoulou

Clinical Professor TEI Patras,

Antigone Michalopoulou

Nurse,

Barbara Lefa

Clinical Professor TEI Patras

TEI Patras - Nursing Department

Abstract: The aim of this study was the examination of factors, which can affect either negatively or positively the Voluntary Blood Donation. We emphasized our concentration: firstly on the attitude of undergraduate students towards voluntary blood donation, secondly the degree of information as well as the factors that are responsible for the problem of blood donation in our country and thirdly the level of voluntary blood donation, in association with the level of our needs.

Our research including its pilot, lasted one year (September 1997 till September 1998). One thousand a hundred and ninety (1190) questionnaires were filled in, with 35 «closed» questions, by undergraduate students of University and Technological Institutions of Athens, Thessaloniki and Patras. To analyze the results we used methods of statistical inference.

According to our findings, the voluntary blood donors aged 18 to 32 years, are very few to cover our needs in blood. Only 11,26% of them are volunteers, while the others justify their indifferent attitude towards the voluntary blood donation saying that it is the ignorance that makes them apathetic, while the absence of appropriate information (50,42%) gives birth to fear ($p < 0,0002$). We found statistically significant differences among the university students and those of the Technological Institutions, with respect to

ων ως προς τη συμπεριφορά και τις γνώσεις στην αιμοληψία ($p < 0,0003$).

Συμπερασματικά διαπιστώνεται η επιτακτική ανάγκη σωστής ενημέρωσης του πληθυσμού και μάλιστα στις παραγωγικές ηλικίες και η ανάπτυξη ενός συστήματος αιμα-επαγρύπνησης που να κατευθύνεται από (ειδήμονες) γνώστες του αντικείμενου.

Λέξεις ευρητηρίου: εθελοντική αιμοδοσία, πληροφόρηση, πρόβλημα, ανάγκες, αδιαφορία, φόβος.

Αλληλογραφία: Μαρία Παπαδημητρίου, ΤΕΙ Πάτρας, Τμήμα Νοσηλευτικής.

their disposition towards the blood donation and to their knowledge of it ($p < 0,0003$).

In conclusion, it is imperative that the population and especially the younger ones, should get complete information.

Key words: Voluntary, blood donation, information, problem, needs, indifference, fear.

Corresponding author: Maria Papadimitriou, TEI Patras Nursing Department.

Εισαγωγή

Σκοπός της έρευνας ήταν να προσεγγίσουμε την αιμοδοσία ως ιατρικό, νοσηλευτικό και κοινωνικό θέμα. Να διερευνήσουμε και να κατανοήσουμε τους παράγοντες που επηρεάζουν ανασταλτικά την εθελοντική προσφορά αίματος. Να ενημερώσουμε και να ευαισθητοποιήσουμε τους νέους ανθρώπους για την τεράστια σημασία που έχει για την χώρα μας, η διάδοση της εθελοντικής αιμοδοσίας. Διερευνήθηκε η στάση των φοιτητών και σπουδαστών ΑΕΙ και ΤΕΙ πάνω στο καυτό θέμα της αιμοδοσίας, θέτοντας ερεθίσματα για προβληματισμό αλλά και κίνητρα για την αλλαγή της αιμοδοσιακής συμπεριφοράς τους. Στόχος μας επίσης ήταν, η υπεύθυνη ενημέρωση με επίσημα στοιχεία για τις μεγάλες ανάγκες που αντιμετωπίζει η χώρα μας σε αίμα.

Το αίμα ως γνωστό, είναι το πολύτιμο, το ανεκτίμητο δώρο του εθελοντή αιμοδότη προς τον πάσχοντα συνάνθρωπό του. Είναι μία προσφορά μοναδική, είναι μία θαυμάσια, υπέροχη στιγμή του ανθρώπου προς τον συνάνθρωπό του, που ως σήμερα είναι αναντικατάστατη¹. Τα συναισθήματα που απορρέουν από την αμφίδρομη αυτή σχέση είναι ανάμικτα. Έντονη είναι η αίσθηση ότι το ανθρώπινο σώμα στην ολότητά του είναι ιερό και απαραβίαστο και κανείς δεν έχει δικαίωμα να προκαλεί κέρδος ή εμπορευματοποίησή του². Εξίσου όμως έντονη και αγωνιώδης είναι η ανάγκη ανεύρεσης έστω και μικρής ποσότητας αίματος, προκειμένου να

βοηθήσουμε ένα συνάνθρωπό μας που κινδυνεύει. Το αίμα είναι «προϊόν» ευαίσθητο, που δημιουργεί συναισθηματικές φορτίσεις, προκαταλήψεις και φόβους στον απλό πολίτη, ο οποίος πολλές φορές διερωτάται για την χρήση και την δράση του αίματος, καθώς επίσης και για την ασφάλεια αυτών που δέχονται μετάγγιση. Τα ερωτηματικά αυτά του απλού πολίτη, μεταξύ άλλων, επιδρούν ανασταλτικά στην διάδοση της εθελοντικής αιμοδοσίας.

Σήμερα, στην εποχή της αλματώδους επιστημονικής και τεχνολογικής προόδου, το αίμα θεωρείται όσο ποτέ άλλοτε ένα από τα σημαντικότερα, αναντικατάστατα και θεμελιώδη υποστηρίγματα της σύγχρονης ιατρικής, που βοηθά όχι μόνο στην διάσωση, αλλά και στην βελτίωση της ποιότητας ζωής πολλών συνανθρώπων μας³.

Οι ανάγκες της χώρας μας σε αίμα, σύμφωνα με το Υπ. Υγείας και Πρόνοιας, ανέρχονται στις 600.000 μονάδες το χρόνο. Οι ανάγκες αυτές κάθε χρόνο αυξάνονται και οι λόγοι είναι ότι αφενός μεν αυξάνονται τα τροχαία ατυχήματα, αφετέρου οι μεταγγίσεις, ακολουθώντας την εξελικτική πορεία της Ιατρο-Νοσηλευτικής επιστήμης χρησιμοποιούνται όλο και συχνότερα. Αρκετές από τις ανάγκες της χώρας μας που έως το 1998, εκαλύπτοντο με εισαγόμενο αίμα 50.000 μονάδων περίπου ετησίως από τον Ελβετικό Ερυθρό Σταυρό, έχει ήδη σταματήσει.

Στην Ευρώπη 12,5 εκατομμύρια άνθρωποι είναι εθελοντές αιμοδότες ή δωρητές πλάσμα-

τος σε σταθερή βάση. Πρώτη χώρα σε εθελοντική αιμοδοσία είναι η Ελβετία, ενώ στις χώρες της Λατινικής Αμερικής το λαθρεμπόριο του «κόκκινου χρυσού» βρίσκεται στην εξέλιξη του⁴.

Ο αλτρουισμός συνεχίζει να παραμένει ο βασικότερος μοχλός παρακίνησης στο να γίνει κάποιος εθελοντής αιμοδότης. Ο συνδετικός κρίκος της αλτρουιστικής αλυσίδας που συνδέει τον υγιή άνθρωπο-δότη με τον ασθενή άνθρωπο-δέκτη διά μέσου του αίματος, είναι οι τράπεζες αίματος με κύριο πάντα σημείο αναφοράς τον εθελοντή αιμοδότη¹. Η εθελοντική αιμοδοσία με την διαχρονική της αξία πρέπει να γίνει αποδεκτή από όλους μας. Εκείνο που μας προβληματίζει είναι ότι στην χώρα μας η πληροφόρηση-ενημέρωση του κοινού είναι ελλιπής και μερικές φορές λανθασμένη, με αποτέλεσμα τη διαμόρφωση αρνητικής στάσης και συνεπώς τη μειωμένη προσέλευση στην εθελοντική αιμοδοσία.

ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ

Για τη συλλογή των στοιχείων της πιλοτικής μας έρευνας, χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο κατάλληλα σχεδιασμένο, το οποίο συμπληρώθηκε μόνο από φοιτητές και σπουδαστές.

Η έρευνα διεξήχθη από τον Σεπτέμβριο του 1997 στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ) και τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ) Αθήνας, Θεσσαλονίκης, Πάτρας, μέχρι τον Ιούνιο του 1998. Πριν αρχίσει η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου εξηγήσαμε το σκοπό και τον φορέα της έρευνάς μας και τονίζαμε ότι το ερωτηματολόγιο ήταν ανώνυμο και ότι το δείγμα ήταν τυχαίο. Ο αριθμός των ερωτηθέντων οι οποίοι ανταποκρίθηκαν στην συμπλήρωση των 35 ερωτήσεων κλειστού τύπου, ανέρχεται στους 190.

Κάθε πιθανή απάντηση σε μία ερώτηση κωδικοποιήθηκε ανάλογα με τον αριθμό των δυνατών απαντήσεων. Τα δεδομένα καταχωρήθηκαν στον ηλεκτρονικό υπολογιστή σαν μεταβλητές, που η κάθε μία αντιπροσώπευε μία ερώτηση. Το πρόγραμμα που χρησιμοποιήθηκε για την εισαγωγή των κωδικοποιημένων δεδομένων και τη στατιστική επεξεργασία τους ήταν το STATICA για Windows '95. Τα αποτελέσματα

που προέκυψαν συντάχθηκαν σε πίνακες στους οποίους αναφέρεται το όνομα της μεταβλητής καθώς και η αντίστοιχη ερώτηση στην οποία αναφέρεται. Αναφέρονται οι εξεταζόμενες ομάδες, καθώς και τα ποσοστά επί τοις εκατό, που αντιστοιχούν σε αυτές επί του συνόλου.

Τέλος, για να διαπιστωθεί αν ορισμένες κατηγορίες ερωτηθέντων έδωσαν διαφοροποιημένες απαντήσεις, χρησιμοποιήθηκαν crosstabs με τα οποία συνδυάζονται οι απαντήσεις των ερωτήσεων που μας ενδιαφέρουν. Κάθε κελί δίνει τον αριθμό (και το ποσοστό επί του συνόλου) των ερωτηθέντων. Στο τέλος των crosstabs αναγράφονται τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τον στατιστικό έλεγχο. Πιο συγκεκριμένα τα στατιστικά αποτελέσματα αποτελούνται από:

1. Μέγεθος του δείγματος
2. Απόλυτη συχνότητα
3. Σχετική συχνότητα (%)
4. Επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας (p-value).

Θεωρήσαμε σαν στατιστικώς σημαντική μία διαφορά ως προς κάποιο χαρακτηριστικό, αν και μόνο το αποτέλεσμα που δίνεται από το στατιστικό έλεγχο οδηγεί σε μία πιθανότητα $p < 0,05$. Η στατιστική μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για τον έλεγχο των παρατηρηθεισών διαφορών μεταξύ των εξεταζόμενων ομάδων, ήταν το chi-square test.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Από την στατιστική επεξεργασία των αποτελεσμάτων της έρευνας, προέκυψε ότι το δείγμα που εξετάστηκε, ισοκατανομημένο ($p > 0,25$), όσον αφορά στο φύλο, την ηλικία, την οικογενειακή κατάσταση καθώς επίσης και τον τόπο διαμονής κατά την διάρκεια των τελευταίων 5 ετών (πίνακας 1).

Στον πίνακα 2 όπου εξετάζεται η ενημέρωση του δείγματος των φοιτητών και των σπουδαστών, όσον αφορά την πληροφόρησή τους σε θέματα αιμοδοσίας, παρατηρούμε ότι υπάρχει ισχυρά στατιστικώς σημαντική διαφορά. Οι σπουδαστές των Τ.Ε.Ι. εμφανίζονται να έχουν μικρότερη ενημέρωση από αυτή των φοιτητών των ΑΕΙ ($p < 0,0001$).

Σε ερωτήσεις που έγιναν προκειμένου να ελέγξουμε αν όντως το επίπεδο ενημέρωσής τους είναι πραγματικό, τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η πλειοψηφία των ερωτώμενων βρίσκεται σε σύγχυση. Αναλυτικότερα, βρέθηκε ότι πράγματι στο μεγαλύτερο ποσοστό τους (72,02%), γνωρίζουν την κατάλληλη ηλικία που μπορεί κάποιος να δώσει αίμα, αγνοούν όμως το σωστό όριο. Οι περισσότεροι (56,3%) έχουν την εντύπωση ότι μπορούν να δίνουν αίμα 2 φορές τον χρόνο. Αντίθετα είναι ενημερωμένοι για τις περιπτώσεις στις οποίες απαγορεύεται η αιμοδοσία, καθώς επίσης και για τους ελέγχους στους οποίους υποβάλλεται το αίμα (56,6%), ενώ αγνοούν ότι το αίμα που δίνει κάποιος αναπληρώνεται αμέσως (81,3%) και πιστεύουν ότι η αιμοδοσία είναι επιβλαβής για τον οργανισμό (56,8%).

Ο πίνακας 3 παρουσιάζει την στάση των φοιτητών που είναι αιμοδότες. Είναι αποθαρρυντική η διαπίστωση ότι οι σπουδαστές του Τ.Ε.Ι. είναι στατιστικώς σημαντικά λιγότεροι σε αριθμό ($p=0,008$) ως προς την εθελοντική αιμοδοσία, από αυτή των Α.Ε.Ι. Το συνολικό ποσοστό και των δύο ομάδων (10,4) που είναι αιμοδότες, είναι πολύ χαμηλό. Διαφέρουν δε και όσον αφορά την αξιολόγηση της πληροφόρησης που υπάρχει από τα Μ.Μ.Ε. Οι σπουδαστές των Τ.Ε.Ι. σε ικανοποιητικό ποσοστό, την θεωρούν επαρκή, σε αντίθεση με τους φοιτητές των Α.Ε.Ι. η πλειοψηφία τους δεν είναι ικανοποιημένη ($p<0,0001$). Επιπλέον, οι φοιτητές των Α.Ε.Ι. θεωρούν καταλληλότερους τους γιατρούς για την ενημέρωσή τους, ενώ οι σπουδαστές των Τ.Ε.Ι. προτιμούν τους Νοσηλευτές.

Και οι δύο ομάδες αποδίδουν κυρίως στην Πολιτεία το πρόβλημα που παρουσιάζεται στην εθελοντική αιμοδοσία (46,6%) και κατά δεύτερο λόγο στις Υπηρεσίες Αιμοδοσίας. Δεν διαφοροποιούνται ωστόσο ($p=0,676$) ως προς τους λόγους που τους ώθησαν να γίνουν εθελοντές αιμοδότες και οι δύο ομάδες είχαν σαν κίνητρο την αγάπη προς τον συνάνθρωπό τους (40,3%). Εξίσου ομοιογενείς εμφανίζονται και στα συναισθήματα που βιώνουν ($p=0,725$). Παρόλα αυτά, η συχνότητα με την οποία προσφέρουν

αίμα και οι δύο ομάδες είναι πολύ αραιή, δύο φορές τον χρόνο (25,8%).

Αξιοσημείωτο παραμένει το γεγονός ότι και οι δύο ομάδες (53,3%) δηλώνουν ότι δεν επηρεάστηκαν από τα Μ.Μ.Ε. για να δώσουν αίμα, ενώ από αυτούς που δήλωσαν ότι επηρεάστηκαν, τονίζουν την τηλεόραση (53,3%).

Τέλος, τόσο οι σπουδαστές όσο και οι φοιτητές θεωρούν ότι ένας σύλλογος θα μπορούσε να προσελκύσει εθελοντές αιμοδότες (Πίνακας 5), παρέχοντας φιλική και εγκάρδια ατμόσφαιρα (32,3%) με διαφώτιση και σωστή ενημέρωση του κοινού (28,4%). Προτείνουν δε, την υλοποίηση ομιλιών και συζητήσεων στα σχολεία (37,8%), τη συστηματική διαφώτιση των πολιτών (33,5%), αλλά και την διαρκή και σωστή ενημέρωση από τα Μ.Μ.Ε.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Από το 1952 αρχίζει ένας σκληρός αγώνας για την επικράτηση του θεσμού της εθελοντικής αιμοδοσίας, για την κατάργηση της εμπορίας αίματος για την κάλυψη των αναγκών σε αίμα. Αγώνας σκληρός απέναντι στην άγνοια, την αδιαφορία, την αντίδραση, τους εκβιασμούς, τις ειρωνείες. Αγώνας σκληρός απέναντι στις οποιεσδήποτε δυσκολίες, στην άμεση και επιτακτική ανάγκη αίματος, που έπρεπε αταλάντευτα να καλυφθεί με βάση το θεσμό της δωρεάν προσφοράς και χορήγησης αίματος⁵.

Μία από τις κύριες αρμοδιότητες της Εθνικής Υπηρεσίας Αιμοδοσίας, είναι η ενημέρωση του κοινού και η προσέλκυση όσο το δυνατό μεγαλύτερου αριθμού νέων, συνεργασία με άλλα υπουργεία (όπως Παιδείας, Πολιτισμού, κ.ά.), ευαισθητοποίηση μαθητών, φοιτητών, γονέων και εργαζομένων γενικότερα. Στόχος τους είναι να ξεπεράσει ο Έλληνας πολίτης τις φοβίες και τις προκαταλήψεις, που συνιστούν ανασταλτικό παράγοντα στην διαμόρφωση αιμοδοτικής συνείδησης⁶. Η εθελοντική αιμοδοσία είναι πράξη αλληλεγγύης, κοινωνικής προσφοράς, προστασίας ζωής και είναι υπόθεση όλων μας. Είναι υπόθεση των νέων που διακατέχονται από ανθρωπιά, που έχουν ευαισθησίες, και που το «θέλω» το μετατρέπουν σε «μπορώ».

Η εθελοντική αιμοδοσία είναι ένα θέμα που αγγίζει κοινωνικές ευαισθησίες και ανθρώπινες σχέσεις. Η ανάπτυξη μιας «Αιμοδοτικής Συνείδησης» σχετίζεται ασφαλώς με τη γενικότερη κοινωνική και ψυχολογική ωρίμανση του παιδιού. Μέσα από μηχανισμούς ενεργητικής μάθησης το παιδί παίρνοντας μηνύματα για την υγεία του, θα οργανώσει τη δική του υπεύθυνη συμπεριφορά σε θέματα υγείας⁷. Ιδανικό πρόσωπο για την ευαισθητοποίηση του παιδιού είναι ο δάσκαλος. Αρχίζοντας οι ειδήμονες της Αιμοδοσίας, συνεργασία με δασκάλους και γονείς, είναι σε θέση να περάσουν σωστά μηνύματα, διαφοροποιώντας τη σχέση και τον προβληματισμό σε θέματα κοινωνικής προσφοράς, διαμορφώνοντας με αυτό τον τρόπο μία ευρύτερη και θετικότερη στάση, έτσι ώστε να κατανοήσουν και να εμπεδώσουν καλύτερα τα παιδιά τα θέματα αγωγής υγείας. Λαμβάνοντας πάντα υπόψιν ότι το μυαλό των παιδιών, των εφήβων και των νέων είναι ανοικτό σε προτάσεις, εξιδανικεύσεις, πιθανότητες και προοπτικές, αρκεί μία σωστή προσέγγιση με παροχή τεκμηριωμένων στοιχείων για την προσφορά του αίματος.

Ιστορικά, είναι αποδεδειγμένο ότι η Εκκλησία μας δεν απέτυχε σε καμία δραστηριότητα και σε κανένα τομέα που ενεργοποιήθηκε. Έχοντας βαριά κληρονομιά σε έργα αγάπης και κοινωνικής προσφοράς, δεν μπορεί να μείνει αμέτοχη στο πρόβλημα της προσφοράς αίματος. Οι κληρικοί μας είναι οι πιο κατάλληλοι για να πλησιάσουν και να διαφωτίσουν τους ανθρώπους σε έργα αγάπης. Είναι ικανοί να φυτέψουν το σπόρο της αγάπης και να ενεργοποιήσουν το ξεχασμένο τάλαντο της προσφοράς, του αλtruισμού και του ανθρωπισμού. Οι νοσηλευτές από την πλευρά τους, οι ακούραστοι εργάτες της υγείας, έχοντας την κατάλληλη υποδομή, τον επαγγελματισμό, τη φιλικότητα και την εκπαίδευσή τους, μπορούν να συνεργαστούν με τις υπόλοιπες ομάδες (ιατρούς, κληρικούς, δασκάλους, κοινωνικούς λειτουργούς κ.ά.) και να προωθήσουν την εθελοντική αιμοδοσία που είναι υπόθεση όλων, σε όλους τους χώρους, όλες τις ημέρες και όλες τις ώρες.

Η διαφώτιση του πληθυσμού από όλες τις ομάδες είναι αποτέλεσμα επικοινωνίας, που κύριος σκοπός της είναι να επηρεάσει τους τρόπους συμπεριφοράς του ατόμου με τελική επιδίωξη την προσφορά αίματος⁸. Τα μηνύματα της σωστής διαφήμισης πρέπει να έχουν σκοπό την καταπολέμηση της αδιαφορίας και των πιθανών φόβων των ατόμων, ώστε να τους παρακινήσουν συναισθηματικά να γίνουν εθελοντές αιμοδότες. Η διαφήμιση πρέπει να έχει διαχρονικό χαρακτήρα, ώστε να περιμένουμε αισιόδοξα αποτελέσματα.

Τα τελευταία χρόνια δόθηκε μια νέα διάσταση στην έννοια του marketing, όπου εισέρχεται στο μη-κερδοσκοπικό χώρο και οι φορείς που το εφαρμόζουν δεν έχουν σχέση με το χρηματικό κέρδος αλλά με την κοινωνική ευημερία, τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και γενικότερα της αλλαγής συμπεριφοράς των πολιτών προς νέες αντιλήψεις των κοινωνικών θεμάτων.

Το marketing της αιμοδοσίας αποβλέπει στην εξυπηρέτηση των πληθυσμιακών αναγκών σε αίμα καθώς και στη βελτίωση της ποιότητας παροχής υπηρεσιών από τους αρμόδιους φορείς. Με το marketing οι υπηρεσίες της αιμοδοσίας αναλαμβάνουν να δημιουργήσουν, να διατηρήσουν ή να μεταβάλλουν τη στάση και τη συμπεριφορά του πληθυσμού προς την ιδέα της εθελοντικής δωρεάς αίματος. Η συμβολή του marketing στην αιμοδοσία δεν έχει μόνο σαν σκοπό μέσα από τις σχέσεις ανταλλαγής να επηρεάσει τις αποφάσεις των υποψηφίων δωρητών αλλά και να διατηρήσει την πίστη και την ιδέα της εθελοντικής προσφοράς αίματος.

Σαν προσέλκυση εθελοντών αιμοδοτών ορίζεται η διαδικασία ένταξης και εμπέδωσης της εθελοντικής αιμοδοσίας στο σύστημα αξιών του γενικού πληθυσμού και των ήδη αιμοδοτών, κατά την οποία ενισχύεται η ενδογενής παράθεση διαπροσωπικής επικοινωνίας, και η οποία έχει ήδη ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός σταθερά αυξανόμενου αριθμού τακτικών εθελοντών αιμοδοτών⁹. Η προσέλκυση δεν μπορεί να νοηθεί παρά ως η διαδικασία επικοινωνίας, ως και πορεία εξελικτική, η οποία πραγματοποιείται σε ένα πλέγμα διαπροσωπικών σχέσεων. Πρό-

κείται για ένα ευρύτερο γνωστικό πεδίο στο οποίο συναντώνται διάφοροι επιστημονικοί κλάδοι: Επιστήμες Υγείας - Ψυχολογία - Κοινωνιολογία - Παιδαγωγική - Επικοινωνιολογία - Στατιστική.

Το έργο της προσελκύσεως εθελοντών αιμοδοτών, είναι κατά κύριο λόγο, έργο συλλογικό, προϊόν της δημιουργικής συνεργασίας όλων των στελεχών κάθε Υπηρεσίας Αιμοδοσίας¹⁰. Με τη συστηματική, μεθοδευμένη και συντονισμένη συμβολή των στελεχών της αιμοδοσίας, και όχι απλώς με τη περιστασιακή δυνατότητα επικοινωνίας με κάποιους αιμοδοτές, θέτουμε τα θεμέλια για σταθερές βάσεις και δημιουργούμε τις θεωρητικές και μεθοδολογικές προϋποθέσεις για θετική εξέλιξη της αιμοδοσίας στο μέλλον¹¹. Ο ρόλος του προσελκυστή εθελοντών αιμοδοτών είναι πρωταρχικής σημασίας για να κερδίσουμε αλλά και να δικαιώσουμε την εμπιστοσύνη, την κατανόηση και την συνεργασία κάθε αιμοδότη². Αναλυτικότερα, ο ρόλος αυτός απαιτεί να:

1. Γνωρίζει, αναγνωρίζει, κατανοεί και σέβεται τις ανάγκες των αιμοδοτών
2. Ενεργεί συστηματικά, βάσει συγκεκριμένων στόχων:
  - Συντονίζει και εντείνει τις προσπάθειες ευαισθητοποίησης του συγγενικού περιβάλλοντος των ασθενών
  - Οργανώνει εκδηλώσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του πληθυσμού
  - Συγκροτεί ομάδες εθελοντών αιμοδοτών
  - Ενθαρρύνει, δραστηριοποιεί και διατηρεί τους υπάρχοντες εθελοντές αιμοδοτές
  - Εφαρμόζει ειδικές τεχνικές και προσεγγίζει ιδιαίτερα ευαίσθητες ομάδες αιμοδοτών, όπως π.χ. οι προσωρινά ακατάλληλοι αιμοδοτές και όσοι έρχονται για πρώτη φορά¹².
3. Εφαρμόζει κατάλληλη μεθοδολογία επικοινωνίας με τους αιμοδοτές
4. Δημιουργεί φιλική ατμόσφαιρα διαλόγου με τον αιμοδότη.
5. Φροντίζει τις διαπροσωπικές σχέσεις μεταξύ της υπηρεσίας αιμοδοσίας και των αιμοδοτών

Τα χαρακτηριστικά του προσελκυστή εθελοντή αιμοδότη είναι:

- Βαθιά πίστη στο ιδανικό της Εθελοντικής Αιμοδοσίας
- Κατανόηση της επιτακτικής ανάγκης για αυτάρκεια σε αίμα και παράγωγα αίματος
- Συνδυασμό πηγαίου συναισθήματος με έγκυρη και διαρκώς ανανεούμενη γνώση
- Δυνατότητα προσαρμογής των διεθνώς εφαρμοζόμενων θεωρητικών μοντέλων και των ερευνητικών δεδομένων στην ελληνική πραγματικότητα

Η εθελοντική αιμοδοσία είναι αναμφίβολα αποτέλεσμα της αυθόρμητης αντίδρασης των ανθρώπων που βιώνουν μία πολύπλοκη ζωή στα αστικά κέντρα, προκειμένου να βρουν μέσα συμμετοχής στα δρώμενα. Σχηματίζουν οργανώσεις για την επίτευξη κοινωνικών στόχων και την επιδίωξη κοινών συμφερόντων. Η συμμετοχή στα κοινά υποδηλώνει ανεπτυγμένο αίσθημα κοινωνικής συνείδησης και προλαμβάνει τον κίνδυνο της αλλοτρίωσης¹³. Η ευαισθητοποίηση της ενδοκοινωνιακής και εξωκοινωνιακής κοινότητας για την ανάπτυξη της εθελοντικής αιμοδοσίας, είναι μία διεργασία που βασίζεται στις αρχές και μεθόδους της επιστήμης της Κοινωνικής Εργασίας και προϋποθέτει για την εφαρμογή της¹⁴.

- Σοβαρή μελέτη των βασικών χαρακτηριστικών της ενδοκοινωνιακής-εξωκοινωνιακής κοινότητας.
- Αξιολόγηση των δεδομένων οργάνωσης σχεδίου δράσης που εφαρμόζεται σταδιακά και μετά από συνεχείς επανεκτιμήσεις¹⁵.

Η ενδοκοινωνιακή κοινότητα, παρά τη φαινομενική της στατική φυσιογνωμία, είναι μία ολότητα πολυσύνθετη, αλληλοεξαρτώμενη και ευάλωτη σε εξωγενείς παράγοντες που καθορίζουν, αν όχι αποτελεσματικά, σημαντικά όμως την εξέλιξή της.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Πραγματικά Εθελοντική Αιμοδοσία σημαίνει ότι: ο εθελοντής αιμοδότης προσφέρει εθελοντικό αίμα, χωρίς κανένα πειθαναγκασμό, ανώνυμα, χωρίς αμοιβή ή ανταλλάγματα, την ώρα που ο αιμοδότης αισθάνεται υγιής και όχι

την στιγμή της «ανάγκης». Ο αιμοδότης πρέπει να αντιλαμβάνεται την αιμοδοσία ως κοινωνικό χρέος και να συμμετέχει ενεργά στην επίλυση ενός κοινωνικού προβλήματος.

Το Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων με έγγραφό του Αρ. Πρωτ. 13781/15.4.1991 ρυθμίζει τις άδειες των δημοσίων υπαλλήλων που αιμοδοτούν. Για ποιο λόγο όμως να πάρει άδεια ο δημόσιος υπάλληλος εθελοντής αιμοδότης; Ο αγρότης και ο εργάτης από που θα πάρουν άδεια; Και αφού δεν θα πάρουν γιατί να αιμοδοτήσουν; Αυτό είναι μεν μία έμμεση αμοιβή, αλλά είναι μια τακτική που μάλλον θα πρέπει να σταματήσει, διότι δεν προωθεί την πραγματικά εθελοντική αιμοδοσία. Αυτή είναι η πολιτική της αιμοδοσίας σήμερα, προκειμένου να εξασφαλιστούν κάποιες ποσότητες αίματος, για να καλύψουν ένα μέρος της μεγάλης έλλειψης που υπάρχει. Οι αρμόδιοι φορείς θα πρέπει να στραφούν προς άλλες κατευθύνσεις, που επιτέλους θα μπορέσουν να καλύψουν αξιοπρεπώς ένα μέρος αυτής της μεγάλης έλλειψης.

Πρώτο μέλημά τους να είναι η δημιουργία υποδομής στελεχών και συνεργατών σε όλη την Ελλάδα με έγκυρη, πολυδιάστατη και επιστημονική εκπαίδευση, στην κατεύθυνση της πραγματικά εθελοντικής αιμοδοσίας και με την πίστη στην ιδέα πως η προσφορά αίματος πρέπει να είναι εθελοντική, σταθερή και προγραμματισμένη.

Ένας δεύτερος στόχος πρέπει να είναι:

- Η βελτίωση της υλικοτεχνικής υποδομής και των επιστημονικών δυνατοτήτων των υπηρεσιών αιμοδοσίας
- Η αναγκαιότητα της εισαγωγής ενημέρωσης για αιμοδοσία στα σχολεία, όπου εκεί μπορεί η ιδέα της εθελοντικής προσφοράς αίματος πραγματικά να ριζώσει, δημιουργώντας έτσι τους αυριανούς αιμοδότες.

Το δικό του ρόλο, που είναι πολύ σημαντικός στην πληροφόρηση του κοινού, παίζουν και τα Μ.Μ.Ε. -όπως άλλωστε προκύπτει και από την μελέτη- που όμως δεν αξιοποιούνται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Πολλές φορές μάλιστα, προβάλλονται αδόκιμα, υπερβολικά, κακώς τεκμηριωμένα και παραποιημένα θέματα που

έχουν σχέση με το αίμα και επηρεάζουν αρνητικά την υπόθεση της εθελοντικής προσφοράς αίματος. Απαιτείται επομένως καλύτερη συνεργασία με τα Μ.Μ.Ε., αφιερώνοντας περισσότερο χρόνο για το πρόβλημα της εθελοντικής προσφοράς και κάνοντας συζητήσεις για αυτό, από άτομα κατάλληλα καταρτισμένα και ικανά να περάσουν σωστά μηνύματα τόσο σε κρατικά Μ.Μ.Ε., όσο και σε τοπικά και σε ιδιωτικά.

Ουσιαστική βοήθεια ακόμη στην ανάπτυξη του θεσμού της εθελοντικής προσφοράς αίματος μπορεί να προσφέρει και η διασύνδεση των υπηρεσιών υγείας με την κοινότητα. Η σύνδεση αυτή γίνεται με τη δημιουργία γραφείων, αιμοδοτικών πυρήνων σε κάθε δήμο, οργανισμό κοινής ωφέλειας σε σύλλογο ή χώρο εργασίας.

Οι αρμοδιότητες των αποκεντρωμένων αυτών μονάδων θα έχουν σχέση με τη διαφώτιση και την υποκίνηση του πληθυσμού στα θέματα της αιμοδοσίας, τη στρατολόγηση δωρητών αναλόγου αριθμού για την κατ' αρχήν κάλυψη των αιμοληπτικών αναγκών, τις έρευνες προσφοράς και ζήτησης αίματος σε περιφερειακό επίπεδο, την διαπίστωση των χαρακτηριστικών γνωρισμάτων και των προτιμήσεων των αιμοδοτών, την προσέλκυση αιμοδοτών, κ.ά.

Συγκεκριμένα, αυτές οι ειδικές ομάδες θα σχεδιάζουν προγράμματα προσέλκυσης δωρητών, χωρίς όμως να έχουν καμμία σχέση με τις γνωστές μορφές καταναγκαστικής συνεισφοράς που αποτελούν μέχρι και σήμερα τροχοπέδη στην ανάπτυξη της ιδέας της εθελοντικής αιμοδοσίας στον πληθυσμό της χώρας. Οι παραπάνω ενέργειες απαιτούν συντονισμένες προσπάθειες, προκειμένου να αποφεύγονται οι άσκοπες ενέργειες, δαπάνη χρόνου και ανθρώπινου δυναμικού.

Τέλος, ο αιμοδότης θα ήθελε μία ηθική ικανοποίηση εφόσον προσφέρει στο κοινωνικό σύνολο. Για αυτό πρέπει να καθιερωθούν τρόποι επιβράβευσης για τους αιμοδότες, αναγνωρίζοντας έτσι την αξία της προσφοράς τους, όπως: ευχετήριες κάρτες, γιορτές, συγκεντρώσεις, δημιουργία θεατρικών ομάδων, προβάλλοντας μέσα από αυτές και την εθελοντική αιμοδοσία, ίδρυση ομάδων μπάσκετ και άλλων

αθλημάτων. Όλα αυτά, θα πρέπει να επισφραγίζονται από την εθελοντική προσφορά αίματος έχοντας και το ρόλο της ευχαριστίας προς τους δωρητές αίματος, αλλά και το ρόλο της προσέλευσης και άλλων αιμοδοτών, αρχίζοντας κατά προτεραιότητα τον αγώνα αυτόν από την σωστή

και τεκμηριωμένη επιστημονικά και κοινωνικά ενημέρωση στους ζωτικούς πυρήνες της εκπαίδευσης. Ο Νοσηλευτής, πρέπει να μπορεί να πάρει πρωταγωνιστικό ρόλο στον ωραίο αυτό αγώνα της εθελοντικής προσφοράς του θείου δώρου του αίματος.

Πίνακας 1 : Γενικά δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος

	ΑΕΙ	Τ.Ε.Ι.	ΣΥΝΟΛΟ
Αριθμός ερωτηθέντων	600	590	1190
ΤΟΠΟΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ			
Αθήνα	200 (33.3%)	200 (33.9%)	400 (33.6%)
Θεσσαλονίκη	200 (33.3%)	200 (33.9%)	400 (33.6%)
Πάτρα	200 (33.3%)	190 (32.2%)	390 (32.8%)
ΦΥΛΟ			
Άνδρες	275 (45.8%)	288 (48.8%)	563 (47.3%)
Γυναίκες	325 (54.2%)	302 (51.2%)	627 (52.7%)
ΗΛΙΚΙΑ			
<18	0	0	0
18-22	282 (47.0%)	310 (52.5%)	592 (49.7%)
23-27	266 (44.3%)	242 (41.0%)	508 (42.7%)
28-32	24 (4.0%)	24 (4.1%)	48 (4.0%)
>32	28 (4.7%)	14 (2.4%)	42 (3.5%)
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ			
Έγγαμοι	11 (1.8%)	18 (3.1%)	29 (2.4%)
Άγαμοι	589 (98.2%)	572 (96.9%)	1161 (97.6%)
ΤΟΠΟΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ			
5 ΧΡΟΝΙΑ			
Αθήνα	276 (46.0%)	201 (34.2%)	478 (40.2%)
Θεσσαλονίκη	170 (28.3%)	177 (30.0%)	275 (29.2%)
Πάτρα	84 (14.0%)	160 (27.1%)	244 (20.5%)
Άλλη πόλη	70 (11.7%)	51 (8.6%)	121 (10.2%)

Πίνακας 2α : Πληροφόρηση του δείγματος των φοιτητών σε θέματα αιμοδοσίας

	A.E.I. (n=600)	T.E.I. (n=590)	ΣΥΝΟΛΟ (n=1190)
Πληροφόρηση σε θέματα Αιμοδοσίας			
Καθόλου	50 (8.3%)	98 (16.6%)	148 (12.4%)
Λίγο	435 (72.5%)	430 (72.9%)	865 (72.7%)
Πολύ	115 (19.2%)	62 (10.5%)	177 (14.9%)
Πιστεύετε ότι δίνοντας αίμα είναι για τον οργανισμό σας :			
Άνευ σημασίας	66 (11.0%)	84 (14.2%)	150 (12.6%)
Επιβλαβές	354 (59.0%)	322 (54.6%)	676 (56.8%)
Ευεργετικό	180 (30.0%)	184 (31.2%)	364 (30.6%)
Σε ποια ηλικία μπορείτε κανείς να δώσει αίμα ;			
≥ 16 ετών	92 (15.3%)	121 (20.5%)	213 (17.9%)
≥ 18 ετών	473 (78.8%)	384 (65.1%)	857 (72.0%)
≥ 21 ετών	35 (5.8%)	85 (14.4%)	120 (10.1%)
Μέχρι ποια ηλικία μπορείτε κανείς να δώσει αίμα ;			
≤ 50 ετών	316 (52.7%)	305 (51.7%)	621 (52.2%)
≤ 60 ετών	230 (38.3%)	197 (33.4%)	427 (35.9%)
≤ 70 ετών	52 (8.7%)	63 (10.7%)	115 (9.7%)
Χωρίς Περιορισμό	2 (0.3%)	25 (4.2%)	27 (2.3%)

Πίνακας 2β : Πληροφόρηση του δείγματος των φοιτητών σε θέματα αιμοδοσίας

	A.E.I. (n=600)	T.E.I. (n=590)	ΣΥΝΟΛΟ (n=1190)
Συχνότητα που μπορεί κανείς να δώσει αίμα			
1 φορά το χρόνο			
2 φορές το χρόνο	80 (13.3%)	114 (19.3%)	194 (16.3%)
3-4 φορές το χρόνο	351 (58.5%)	317 (53.7%)	668 (56.1%)
	169 (28.2%)	159 (26.9%)	328 (27.6%)
Περιπτώσεις που δεν μπορείτε να δώσετε αίμα:			
Χαμηλή αρτηριακή πίεση	42 (7.0%)	45 (7.9%)	87 (7.5%)
Σοβαρή ασθένεια (π.χ. αναιμία)	66 (11.0%)	80 (14.1%)	146 (12.5%)
Έμμηνος ρύση ή Εγκυμοσύνη	217 (36.2%)	200 (35.3%)	417 (35.8%)
Χρήση ουσιών	227 (37.9%)	201 (35.5%)	428 (36.7%)
Άλλο	13 (2.2%)	5 (0.9%)	18 (1.5%)
Δεν γνωρίζω	34 (5.7%)	36 (6.4%)	70 (6.0%)
Γνωρίζετε ότι το αίμα ελέγχεται αυστηρά για AIDS, ηπατίτιδα, σύφιλη ;			
Ναι	343 (57.2%)	330 (55.9%)	673 (56.6%)
Όχι	148 (24.7%)	100 (16.9%)	248 (20.8%)
Αμφίβολο	109 (18.2%)	160 (27.1%)	269 (22.6%)
Γνωρίζετε ότι το αίμα αναπληρώνεται μέσα σε λίγα λεπτά ;			
Ναι	110 (18.3%)	112 (19%)	222 (18.7%)
Όχι	490 (81.7%)	478 (81%)	968 (81.3%)

Πίνακας 3 : Αντιμετώπιση των φοιτητών στο θέμα της αιμοδοσίας

	A.E.I. (n=600)	T.E.I. (n=590)	ΣΥΝΟΛΟ (n=1190)
Είστε εθελοντής αιμοδότης ;			
Ναι	77 (12.8%)	47 (8%)	124 (10.4%)
Όχι	523 (87.2%)	543 (92%)	1066 (89.6%)
Τι πιστεύετε για την πληροφόρηση που υπάρχει σε θέματα αιμοδοσίας από τα Μ.Μ.Ε. ;			
Επαρκής	41 (7.3%)	138 (23.4%)	179 (15.6%)
Ανεπαρκής	458 (81.8%)	390 (66.1%)	848 (73.7%)
Κανένα από τα παραπάνω	61 (37.9%)	62 (10.5%)	123 (10.7%)
Ποιους θεωρείτε πιο κατάλληλους για ενημέρωση ;			
Γιατρούς	331 (56.0%)	326 (55.5%)	657 (55.6%)
Νοσηλευτές	143 (24.2%)	186 (31.5%)	329 (27.9%)
Καθηγητές	41 (6.9%)	27 (4.6%)	68 (5.8%)
Δασκάλους	32 (5.4%)	21 (3.6%)	53 (4.5%)
Κοινωνικούς Λειτουργούς	37 (6.3%)	26 (4.4%)	63 (5.3%)
Πολίτες	7 (1.2%)	4 (0.7%)	11 (0.9%)
Ποιος ευθύνεται για το πρόβλημα της εθελοντικής αιμοδοσίας ;			
Πολιτεία	246 (45.5%)	281 (47.6%)	545 (46.6%)
Υπηρεσίες Αιμοδοσίας	168 (29.0%)	33 (21.4%)	294 (25.1%)
Οι άνθρωποι	32 (6.0%)	37 (6.3%)	72 (6.2%)
Όλα τα παραπάνω	113 (19.5%)	146 (24.8%)	259 (22.1%)

Πίνακας 4 : Στάση των φοιτητών εθελοντών αιμοδοτών

	A.E.I. (n=77)	T.E.I. (n=47)	ΣΥΝΟΛΟ (n=124)
Ποιος λόγος σας οδήγησε στο να γίνετε εθελοντής αιμοδότης ;			
Σωστή ενημέρωση	14 (18.2%)	10 (21.3%)	24 (19.4%)
Αγάπη για το συνάνθρωπο	34 (44.2%)	16 (34.0%)	50 (40.3%)
Τυχαία περιστατικά	13 (16.9%)	11 (23.4%)	24 (19.4%)
Άλλοι λόγοι	16 (20.8%)	10 (21.3%)	26 (21.0%)
Τι νοιώσατε όταν δώσατε αίμα ;			
Χαρά	27 (35.1%)	18 (41.9%)	45 (37.5%)
Ανακούφιση	16 (20.8%)	9 (20.9%)	25 (20.8%)
Φόβο	22 (28.6%)	11 (25.6%)	33 (27.5%)
Άγχος	12 (15.6%)	5 (11.6%)	17 (14.2%)
Πόσο συχνά δίνετε αίμα ;			
Μία φορά το χρόνο	33 (42.9%)	18 (38.2%)	51 (41.1%)
Δύο φορές το χρόνο	13 (16.8%)	12 (25.5%)	25 (20.2%)
Κάθε 2 χρόνια	21 (27.3%)	11 (23.4%)	32 (25.8%)
Κάθε 4 χρόνια	10 (13.0%)	6 (12.8%)	16 (12.9%)
Επηηρεαστήκατε από τα Μ.Μ.Ε. για να δώσετε αίμα ;			
Ναι	22 (28.6%)	8 (17%)	30 (24.3%)
Όχι	55 (71.4%)	39 (83%)	94 (75.8%)
Ποιο μέσο σας επηρέασε ;			
T.V.	11 (50%)	5 (62.5%)	16 (53.3%)
Ραδιόφωνο	4 (18.2%)	1 (12.5%)	5 (16.7%)
Εφημερίδα	7 (31.8%)	2 (25.0%)	9 (30.0%)

Πίνακας 5 : Προτάσεις των φοιτητών που έλαβαν μέρος στην έρευνα

	A.E.I. (n=600)	T.E.I. (n=590)	ΣΥΝΟΛΟ (n=1190)
Με ποιους τρόπους πιστεύετε ότι ένας σύλλογος θα μπορούσε να προσελκύσει εθελοντές αιμοδότες ;			
Με φιλική & εγκάρδια ατμόσφαιρα	201 (33.5%)	183 (31.0%)	384 (32.3%)
Με καταλληλότερες κτιριακές συνθήκες	106 (17.7%)	84 (14.4%)	190 (16.0%)
Με διαφώτιση & ενημέρωση του κοινού	153 (25.5%)	185 (31.4%)	338 (28.4%)
Με διακρίσεις στον αιμοδότη	100 (16.7%)	115 (19.5%)	215 (18.1%)
Άλλο	40 (6.7%)	23 (3.9%)	63 (5.3%)
Τι προτείνετε για την καλύτερη πληροφόρηση του κόσμου σε θέματα αιμοδοσίας ;			
Περισσότερη ενημέρωση από τα Μ.Μ.Ε.	141 (23.5%)	125 (21.2%)	266 (22.4%)
Ομιλίες & συζητήσεις στα σχολεία	212 (35.3%)	238 (40.3%)	450 (37.8%)
Εκκλησιαστικός φορέας	0	0	0
Συστηματική διαφώτιση των πολιτών	201 (33.5%)	198 (33.6%)	399 (33.5%)
Αφίσες αιμοδοσίας σε εμφανή σημεία	34 (5.7%)	20 (3.4%)	54 (4.5%)
Άλλο	12 (2.0%)	9 (1.5%)	21 (1.8%)

Βιβλιογραφία

1. Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων: Ανακοίνωση της Επιτροπής για την ασφάλεια και την αυτάρκεια σε αίμα στη Ευρωπαϊκή Κοινότητα, Υπηρεσία επίσημων εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 1-2985 Luxembourg 21.12.1994, COM (94), issn 0254-1483.
2. Μακρής Κ.: Ο ποιοτικός έλεγχος των δοκιμασιών για τον έλεγχο των μεταδιδόμενων με το αίμα των νοσημάτων. Ανασκόπηση με θέμα τις αρχές και την πρακτική εφαρμογή του ποιοτικού ελέγχου στις οροδιαγνωστικές δοκιμασίες. Έκδοση: Εργαστήριο Αιματολογίας-Αιμοδοσίας Πανεπιστημίου Πατρών, Κέντρο Αιμοδοσίας Π.Π.Γ.Ν. Πατρών, Πάτρα 1998.
3. Beer-Poitevin, Ιατρική Εγκυκλοπαίδεια, Μετάφραση από Λογαρά, Τόμος Α, Εκδόσεις «Χρυσός Τύπος Α.Ε.» 1987, σ. 22-47.
4. Μπίλλιος Γ.Ε., Η συμβολή του Κοινωνικού Marketing στην αντιμετώπιση του προβλήματος της αιμοδοσίας, Αθήνα 1984, 27-27.
5. Μανδαλάκη-Γιαννιτσιώτη Τ.: Η αιμοδοσία στην Ελλάδα. Από το παρελθόν ως το παρόν. Τεύχος 6ο, Τόμος 6ος, Αρχαία Ελληνικής Ιατρικής, Νοέμβριος-Δεκέμβριος 1989, Αθήνα.
6. Καϊτσα-Χατζηκοκκίνου Ε.: Αιμοδοσία και νέα γενιά. Θέματα Αιμοδοσίας, Δρακοπούλειο Κέντρο Αιμοδοσίας, Αθήνα 1987.
7. Αυγερίδης Κ.: Ανάπτυξη προγραμμάτων εθελοντικής αιμοδοσίας. Η μόνη επιλογή. Κοινωνική Εργασία, τεύχος 28ο, Εκδόσεις Σ.Κ.Λ.Ε. 1992, Αθήνα.
8. Ευσταθιάδης Ι., Συμβολή της διαφήμισης στη διαμόρφωση της αιμοδοτικής συνείδησης. Θέματα Αιμοδοσίας. Δρακοπούλειο Κέντρο Αιμοδοσίας, Αθήνα 1995.
9. Αρχαία Ελληνικής Ιατρικής: Διαιτητική συζήτηση: Το πρόβλημα της Αιμοδοσίας, Τεύχος 6ο, Τόμος 2ος, Εκδόσεις: Ιατρική Εταιρεία Αθηνών, Εκδότης: DATA MEDICA, Δεκέμβριος 1985, σ. 5-14.
10. Πιπταδάκη Τ.: Προσέλκυση Εθελοντών Αιμοδοτών, Θέματα Αιμοδοσίας, Τεύχος 7ο, Καλοκαίρι-Φθινόπωρο 1993, σ. 6-8.
11. Γούναρη Ε., Μαστρογιάννη Β., Παντιάρου Μ.: Η πληροφόρηση ως παράγοντας δημιουργίας κινήτρου για την εθελοντική προσφορά αίματος. Πτυχιακή Εργασία, Εκδόσεις Τ.Ε.Ι. Πάτρας, Πάτρα 1988.
12. Ελληνική Αιματολογική Εταιρεία: Συλλογή και συντήρηση αίματος, Πρακτικό βοήθημα αιμοδοσίας, Τεύχος Α, Αθήνα 1989.
13. Φαρμάκη Κ.: Η Υπηρεσία Αιμοδοσίας και ο Αιμοδότης. <http://www.iatrikh.gr/1blood/korinth-es/aimodotodos.htm>, 1996, σ. 1-10.
14. Λύκου Α.: Ευαισθητοποίηση Κοινότητας με στόχο την ανάπτυξη εθελοντικής Αιμοδοσίας, Τεύχος 9ο, Άνοιξη-Καλοκαίρι 1994, σ. 3-6.
15. Σταθοπούλου-Σπάρου Ρ.: Ακόμα μια δοκιμασία διαλογής αιμοδοτών. MEDNET.HELLAS: Αρχαία Ελληνικής Ιατρικής, <http://www.mednet.gr/greek/archives/text/sparoug.htm>.

Υποβλήθηκε για δημοσίευση 21/9/199